

Однією із причин трансформації в сімейній сфері стала зміна полюсів традиційно чоловічого та жіночого [3]. В цілому, відношення до одностатевих сімей у різних країнах світу залишається відкритим.

Таким чином, настрої в суспільстві з питань сімейності та шлюбності досить суперечливі. Традиційні сім'ї залишаються у відсотковій більшості, проте ліберальне відношення до нетрадиційних форм сімейної та шлюбної організації підсилює їх поширення. З огляду на ті процеси, що наразі відбуваються в інституті сім'ї, постає питання про його майбутнє та можливого занепаду класичного його образу. Сучасні науковці підсилено звертаються до вивчення проблем сімейної сфери, що актуалізує дану проблематику. З огляду на це, сім'я потребує підвищеної уваги з боку фахівців та пересічних громадян, оскільки вона є частиною соціальної практики кожної людини.

Список використаних джерел

1. Бим–Бад Б. М., Гавров С. Н. Модернизация института семьи: макросоциологический и антрополого–педагогический анализ: Монография / М.: Новый Хронограф, 2010. – 337 с.
2. Коатс Д. Будущее семьи / Д. Коатс // Впереди XXI век: перспективы, прогнозы, футурологи. Антология современной классической прогностики. 1952–1999. – М.: Academia, 2000. – С.452–458.
3. Кон И. Мужчина в меняющемся мире / И. С. Кон. – М.: Время, 2009. – 496 с.
4. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона. Том XXIX. – С.–Пб.: «Издательское дело», 1990. – С.469 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dlib.rsl.ru/viewer/01003924202#?page=11>.
5. Veevers J. E. Childless by choice / J. E. Veevers. – Toronto: Butterworths, 1980. – 220 p.

References

1. Bim–Bad B. M., Gavrov S. N. Modernizacija instituta sem'i: makrosociologicheskij i antropologo–pedagogicheskij analiz: Monografija / M.: Novyj Hronograf, 2010. – 337 s.
2. Koats D. Budushhee sem'i / D. Koats // Vperedi XXI vek: perspektivy, prognozy, futurologi. Antologija sovremennoj klassicheskoy prognostiki. 1952–1999. – М.: Academia, 2000. – S.452–458.
3. Kon I. Muzhchina v menjajushhemsja mire / I. S. Kon. – М.: Vremja, 2009. – 496 s.
4. Jenciklopedicheskij slovar' Brokgauza i Efrona. Tom XXIX. – S.–Pb.: «Izdatel'skoe delo», 1990. – S.469 [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://dlib.rsl.ru/viewer/01003924202#?page=11>.
5. Veevers J. E. Childless by choice / J. E. Veevers. – Toronto: Butterworths, 1980. – 220 p.

Kachur C. L., lecturer in department of philosophical anthropology, postgraduate in National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), pochtai@i.ua

Actualization of family's role in the unstable modern world

The author discovers actualize the family's role in the modern world. Problem definition determines the relevance of the research sphere of marriage and family. The author has set a target to demonstrate and explain the pointed interest in the sphere of family and marriage among modern scholars because of the transformation processes that take place in the modern family. The article provides an overview of the most common non-traditional forms of family organization and mating orientations, most attention is focused on same–sex families and voluntarily childless families, since they have many supporters, but also the most controversial and discourse in modern scientific spheres and among all stakeholders. A brief analysis of the key scientific research demonstrates the inexhaustible and permanent interest towards family. The results are not unambiguous, since modern matrimonial mood in society contradictory tradition of nepotism and number of children eclectically combined with new trends in childlessness and experimentes with forms of family.

Keywords: family, marriage, transformation of family, family organization, same–sex family, child free family, voluntarily childless, rejectors, aficionados.

Kachur E. L., преподаватель кафедры философской антропологии, аспирантка, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), pochtai@i.ua

Актуализация роли семьи в современном нестабильном мире

Автор статьи обнаруживает актуализирующую роль семьи в современном мире. Постановка проблемы определяет актуальность исследования сферы семьи и брака. Автор поставила цель продемонстрировать и объяснить

заостренный интерес к семейной и брачной сфере среди современных исследователей из-за тех трансформационных процессов, которые имеют место в современной семье. В статье представлен обзор наиболее распространенных нетрадиционных форм семейной организации и брачных ориентаций, наибольшее внимание сосредоточено на однополых семьях и добровольно бездетных семьях, так как именно они имеют немало сторонников, а также являются наиболее дискуссионными и дискурсивными в современных научных кругах и среди всех заинтересованных. Краткий анализ исследований ключевых ученых демонстрирует неисчерпаемый и перманентный интерес к семье. Полученные результаты не однозначны, поскольку современные матримониальные настроения в обществе противоречивы: традиции семейственности и детности эклектично сочетаются с новыми тенденциями к бездетности и экспериментами с формами семьи.

Ключевые слова: семья, брак, трансформация семьи, семейная организация, однополая семья, чайлд–фри семья, добровольно бездетные, реджекторы, афексьонадо.

* * *

УДК 2–43

Борейко Ю. Г., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри релігієзнавства, Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки (Україна, Луцьк), borejko71@mail.ru

Повсякденність у структурі життєвого світу віруючої особистості

Досліджено соціальну екзистенцію особистості в суб'єктивно значущому світі релігійної повсякденності. В контексті вивчення повсякденності як компонента життєвого досвіду з'ясовуються особливості та основні риси релігійної повсякденності. Структура життєвого світу є сукупністю кінець сфер сенсу, де повсякденна реальність постає системоутворюючим стрижнем завдяки універсальній природі та інтерсуб'єктивному характеру. Повсякденність є смисловим універсумом, витканим з безлічі буденних ситуацій, звичних очікувань та реакцій, якими наповнений життєвий процес індивідуів у соціальному просторі буття. Важливою рисою релігійної повсякденності є її інтерсуб'єктивність, а значущою складовою та способом існування – комунікація. Надає речам і відносиам віруючих людей значення складають полотно релігійної буденної дійсності. Суб'єктом релігійної повсякденності постає як окрема віруюча особистість, так і спільнота, яку утворюють релігійні індивіди з однаковою за характером повсякденністю.

Ключові слова: повсякденність, життєвий світ, віруюча особистість.

У сфері сучасного соціально–гуманітарного знання феномен повсякденності є об'єктом дослідження багатьох наукових праць. Водночас релігійна повсякденність, як специфічний вияв життєвого світу людини, досі не набула належної уваги вчених. З огляду на значний вплив релігії на сприйняття людиною природного і соціального світів, актуальною дослідницькою проблемою є вивчення повсякденного життя віруючої людини, її соціальної екзистенції в суб'єктивно значущому світі релігійної повсякденності.

Вагомий внесок у дослідження повсякденності зробили представники феноменології, філософії екзистенціалізму, «філософії життя», соціології повсякденності та інших напрямів – Ж. Батай, Ж. Бодрійяр, Ф. Бродель, Б. Вальденфельс, Г.–Г. Гадамер, Г. Гарфінкель, І. Гофман, Е. Гуссерль, А. Камю, Е. Левінас, Ж.–Ф. Ліотар, Н. Луман, Х. Ортега–і–Гассет, Ж.–П. Сартр, Е. Фромм, Ю. Хабермас, М. Хайдеггер, А. Швейцер, А. Шюц та ін. Різним аспектам повсякденності присвячені праці сучасних російських вчених, зокрема, К. Дивісенко, Є. Золотухіної–Аболіної, І. Касавіна і С. Щавелева, В. Лелеко, І. Полякової, А. Тарабукіної, Є. Елбакян. Проблеми повсякденності досліджуються в роботах українських вчених – М. Галушка, І. Карпенка, А. Лустенка, І. Рудакової, Т. Титаренко, Н. Хамітова.

Серед розмаїття проблем, пов'язаних із повсякденністю, що вирішуються в численних наукових працях, виокремлюється коло питань, які стосуються релігійного життєвого досвіду і вимагають більш ґрунтовного дослідження. Йдеться, насамперед, про з'ясування особливостей релігійної повсякденності в структурі життєвого світу особистості, що й визначило мету статті. Завдання дослідження полягають у встановленні співвідношення понять «життєвий світ» і «повсякденність», здійсненні аналізу основних характеристик релігійної повсякденності як компонента життєвого світу віруючої людини.

В сучасних дослідженнях повсякденності на перший план висуваються питання, що потребують міждисциплінарного підходу. Тому вичерпний аналіз життєвого світу і його складової – повсякденності – можливий за умови тісного зв'язку філософських досліджень з досягненнями різних наук. Категорія «повсякденність» використовується в різних варіаціях, однією з яких є погляд на повсякденність як соціальний життєвий світ, де вона є системою, об'єктивним світом, виявом внутрішнього стану суб'єктивного світу.

В численних дослідженнях поняття «життєвий світ» і «повсякденність» вживаються як синоніми. Витоки змішання цих категорій ведуть до робіт Е. Гуссерля і А. Шюца, які не надавали значення визначенню співвідношення між поняттями. Зокрема, Е. Гуссерль частково ототожнював життєвий світ зі світом повсякденного досвіду, наївною суб'єктивністю, тобто зі світом природної установки, попередньої наукової об'єктивності. Однак ці терміни слід розрізняти, тому доцільним є встановлення співвідношення між ними. Так, І. Касавін і С. Щавелев вважають повсякденність вузькою, фрагментарною, функціональною сферою, натомість життєвий світ – гранично широким горизонтом буття, інтегральною структурою світу [7].

В рамках трансцендентальної феноменології Е. Гуссерль запропонував концепт «життєвий світ» – зрозумілу сферу вічних очевидностей [4]. За Е. Гуссерлем, будь-яке об'єктивне утворення сенсу є результатом пізнання, тому йдеться про світ, з яким існує зв'язок людини в її свідомості. Зрозумілий світ смислового досвіду вчений назвав життєвим світом, що усвідомлюється завдяки феноменологічній редукції (зверненням свідомості до самого себе), коли індивід здійснює перехід від природної установки буденної свідомості і стає трансцендентальним суб'єктом. Суб'єктом життєвого світу є індивід (особистість) або соціальна спільнота, у якій Е. Гуссерль вбачав особистість вищого порядку. Отже, поняття повсякденності вчений розглядав у рамках трансцендентально-філософського поняття життєвого світу, як критичної основи сучасного пізнання.

А. Шюц досліджував структури життєвого світу в межах феноменологічної соціології. Повсякденне життя вчений розглядав у безпосередній ситуації взаємодії, натомість життєвий світ є ресурсом та умовою для реалізації цього процесу. В соціології А. Шюца життєвий світ розглядається як сукупність кінцевих сфер сенсу. Системоутворюючим стрижнем життєвого світу, завдяки інтерсуб'єктивному характеру, постає повсякденна реальність як одна з кінцевих сфер сенсу. Життя людини відбувається у відносно автономних «світах досвіду», що мають власну структуру та зміст. На підставі базових

характеристик – ступеню напруження свідомості, характеру епох, домінантної форми спонтанності, форми випробування власного Я, форми соціальності, тимчасової перспективи – кінцевими сферами сенсу А. Шюц вважає повсякденність, світи сновидінь, фантазій, мистецтва, релігії, наукового споглядання, ігровий світ, світ безумства тощо [10, с. 82].

Кожній з кінцевих сфер значень, що складають множинну реальність, А. Шюц приписує особливий когнітивний стиль. Цей стиль «перебування в досвіді» конститує кінцеву сферу сенсу. Весь досвід у межах окремо взятої сфери значень є послідовним та сумісним один з одним. Перехід від однієї кінцевої сфери значень до іншої переживається як «стрибок», перемикання на інші когнітивні характеристики і супроводжується, як правило, потрясінням, шокним переживанням. Різноманіття реальностей має ієрархію, в якій П. Бергер і Т. Лукман вважають вищою реальністю сферу сенсу повсякденного життя, оскільки напруга свідомості є найвищим саме в повсякденному житті [1, с. 66]. Як бачимо, повсякденність можна розглядати як сукупність звичайних значень, що підлягають вибудовуванню в певний світопорядок. Тому будь-які явища в житті суспільства є продуктами «конструювання реальності» з набору звичайних смислів та значень, що зазнають інтерпретації.

Отже, поняття життєвого світу ширше за обсягом, натомість повсякденність людини є частиною її життєвого світу. Якщо повсякденність передбачає виконання різних дій на рівні динамічного стереотипу, то життєвий світ віртуально містить певні несподіванки, часто передбачаючи пошук нестандартних рішень. Повсякденність – це світ, в якому людина народилася, живе і до якого змушена пристосовуватися. Слід розрізняти власну повсякденність і буденність світу, в яку вона вбудована – статичний образ світу, де штучно припинені креативні, інноваційні процеси та виокремлюються виключно стабільні основи життєдіяльності людини, що не піддаються сумніву (традиції, ритуали, стереотипи, категоріальні системи) [7].

Без сумніву, особливості кожного світу повсякденності визначаються фундаментальними принципами відповідного життєвого світу. Однак ці особливості не зводяться до принципів життєвого світу, оскільки останній містить інноваційні моменти, чого не може мати світ повсякденності, спрямований на збереження та підтримку вже апробованого досвіду, консервативний і не схильний до радикальних змін. Можна погодитися з думкою Т. Титаренко, що традиційне середовище, яким є повсякденність, з її стійкістю, передбачуваністю, звичністю, необхідне для поступального особистісного розвитку, оскільки будні є необхідним і бажаним фундаментом, що забезпечує можливість нового кроку вперед, фоном, завдяки якому людина час від часу відчуває себе постаттю [9, с. 212].

Оскільки повсякденність регулюється на рівні звичаю, звички, її зміна є складним завданням. Повсякденність, використовуючи інститут традиції, успішно витримує тиск інших життєвих факторів. У повсякденності утворюються смисли, які безпосередньо стосуються практичних і життєвих цілей людини. Поява в житті нових оригінальних явищ, процесів, викликає вкрай обережне ставлення до них з боку повсякденності, яка прагне до їх оповсякденнювання, змінюючись при цьому

сама. Процес перетворення повсякденності може тривати протягом різного періоду часу. Тривалість цього процесу не є негативною характеристикою, адже йдеться про зміну та перетворення останнього рубежу виживання людини [6, с. 18].

Поняття «життєвий світ» – певна множина повсякденностей, що містить різноманіття реалізованих і нереалізованих понять людського життя. Кожне Я присутнє в кількох життєвих світах, що мають свої особливості і перебувають в різних відносинах – підпорядкування, перетину, супідрядності, протилежності тощо. Можна констатувати, що одним із життєвих світів людини є світ релігійного досвіду, що містить власні кінцеві сфери сенсу. Поліусом релігійного досвіду є релігійна повсякденність – варіант повсякденності, що поглинає і підпорядковує власному смислому універсуму інші кінцеві сфери сенсу. Завдяки здатності повсякденності змішувати елементи різних смислових сфер Б. Вальденфельс розглядає її як «плавильний тигль раціональності» [2].

Найбільш очевидними рисами, що характеризують повсякденність, є активна увага, суб'єктоцентризм, тілесність, прагматичне досягнення цілей, повторюваність, стереотипність, зрозумілість [5, с. 33–34]. Основне завдання повсякденності полягає в координації людей для вирішення спільних практичних завдань, пов'язаних насамперед із функціонуванням людини як біологічної істоти. Світ релігійної повсякденності є одним з варіантів повсякденності, тому ці кінцеві сфери сенсу мають загальні характеристики. Повсякденність, однак, характеризується увагою до життя, тоді як релігійна повсякденність – відстороненням від поцейбічного життя.

В релігійній повсякденності сенсом надається явищам, що не інтерпретуються індивідами в нерелігійному середовищі. Те, що ігнорується в повсякденному житті розглядається релігією як гріховне, неналежне. Важливою рисою релігійної повсякденності є її інтерсуб'єктивність, а значущою складовою та способом існування – комунікація. В спілкуванні, зв'язках між людьми виникає і формується повсякденність, основними складовими якої є людський зміст предметів і процесів. Суть релігійної комунікації полягає в обміні релігійною інформацією, в орієнтації на спілкування віруючих між собою і з Богом, у проявах діалогічності релігії. Дані речам і стосункам віруючих людей значення становлять полотно релігійної буденної дійсності.

Експансія релігійного життєвого світу в повсякденність призводить до того, що системи раціональності, мотивації, вчинків, дій людей у повсякденному житті визначаються не буденними світськими факторами, а релігійними. В цьому випадку релігійна повсякденність певним кодом, що визначає соціальні дії та систему відносин, контролює поведінкові установки відповідно до потреб середовища. Наприклад, повсякденність монастирського життя, «прихрамового» середовища, повсякденність «оцерковлених» віруючих є інтерсуб'єктивною реальністю з превалюванням релігійної складової у свідомості та поведінці її носіїв. Досліджуючи повсякденне життя осіб православного «прицерковного кола», А. Тарабукіна з'ясувала, що «церковних людей» об'єднує спільне, хоча дещо суперечливе бачення світу. Вони вибудовують своє життя відповідно до церковного, виключаючи з нього «мирський» вплив, вважаючи зразком чернечий

аскетичний ідеал. Ця спільнота – своєрідний монастир в миру, світогляд якого пронизаний містицизмом, який ґрунтується на православному езотеричному вченні – «таємному» знанні, причетність до якого об'єднує «церковних людей», одночасно відокремлюючи їх від інших «мирських» православних людей [8].

Відтак суб'єктом релігійної повсякденності є окрема віруюча особистість і спільнота, яку утворюють релігійні індивіди з однаковою за характером повсякденністю. Прагнення і зусилля людей можуть збігатися або бути різноспрямованими, але результатом цілеспрямованих та раціональних дій стає певний природний порядок. Соціально-антропологічним ракурсом такої повсякденності є кумулятивний досвід групи, в якому відбувається поступовий приріст вмісту в процесі вирішення загальних проблем у контексті проживання подібних ситуацій, що повторюються. Група транслює традиційний досвід за допомогою керівників процесу соціалізації нових членів [7]. Основною умовою для виправдання дій людини або групи є їх смислова спрямованість, зумовлена релігійним досвідом, завдяки якому формуються ціннісні установки, вибудовується система практик і відносин.

Поряд із повсякденним релігійним життям виникають неповсякденні ситуації. Неповсякденне існує як незвичайне, оскільки перебуває поза звичайним станом речей. Так, причиною паломництва зазвичай вважаються обітниця, очікування зцілення, порада старця (духівника). Водночас безпосереднім приводом до паломництва постають події, що виходять за звичні рамки – вдалині збіг обставин, бажання відвідати святе місце, що сприймаються як Божественне повчання. Очікування чуда й благодаті святих місць і святинь розглядається як спроба «стимулювати» релігійні почуття. Паломництво є проявом розриву рутини, хоча й супроводжується повсякденними явищами (щоденна молитва тощо). Доречним є визначення повсякденності як поняття-проблеми, яка пов'язана з низкою фундаментальних парних опозицій. Помилка й істина, суще і належне, профанне і сакральне – аналогові пари, термінологічна відмінність яких пов'язана з відмінностями предметних сфер. Ці полюси пізнавального процесу, моральної свідомості та релігійного культу утворюють в культурі два виміри – повсякденність і міф, у взаємодії та напруженому протистоянні яких відбувається людське життя [7].

Поряд з розумінням повсякденності як світу життєвого досвіду, в якому людина емпірично діє заради досягнення своїх цілей, виокремлюється особливість повсякденності, яка в багатьох випадках полягає в зорієнтованості активності людини на несвідомі установки. Ментальність виражає свій архетипний зміст у повсякденності через певний культурний код, тому важливу роль відіграє колективне несвідоме і його основа – архетипи [11]. На відносній владі архетипів у повсякденності, як колективних соціально-психологічних структур, акцентують увагу й інші вчені [7].

Дійсно, структури повсякденності, переплітаючись одна з одною, утворюють специфічні локальні простори, які охоплюють різні грані людської життєдіяльності та формують складну систему повсякденного буття, що містить свідомі й несвідомі елементи. Повторюваність, рутинність і монотонність повсякденної життєдіяльності, яка ґрунтується на традиціях і звичаях, за Е. Гіденсом,

є своєрідним «приборкувачем» джерел підсвідомої напруженості. Умовності та правила поведінки, що на перший погляд здаються незначними, стають зразком соціальних відносин, визначаючи каркас соціального життя, що гарантуючи через упорядкування дій «онтологічну безпеку» індивідів, надійність соціально значущих кодів в умовах повсякденності. Стабільність інституційних форм неможлива всупереч або поза взаємодій, що наявні в повсякденному житті, але водночас і включається в ці взаємодії, прогножуючи поведінкові очікування [3, с. 123].

Саме тому життєвий світ віруючого індивіда є системою життєвого досвіду, яка формується окремими когнітивними та практичними механізмами і впливає на сприйняття й соціальні дії. В життєвому світі відбувається заломлення впливу на повсякденне життя процесів, що не залежать від індивіда, наприклад, динаміки соціальної системи, а також формування зовнішньої щодо індивіда реальності, в результаті його власної життєдіяльності.

Таким чином, структура життєвого світу – це сукупність кінцевих сфер сенсу, де повсякденна реальність є системоутворюючим стрижнем завдяки своїй універсальній природі та інтерсуб'єктивному характеру. Повсякденність є смисловим універсумом, витканим із безлічі буденних ситуацій, звичних очікувань і реакцій, якими наповнений життєвий процес індивідів у соціальному просторі буття. Повсякденне життя є цілісним універсумом, що володіє власними внутрішніми законами. Повсякденність віруючої особистості, як складова релігійного життєвого досвіду, відрізняється домінуванням у повсякденному житті релігійного чинника, що значною мірою визначає спосіб мислення і поведінку людини.

Список використаних джерел

1. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / П. Бергер, Т. Лукман. – М.: Медиум, 1995. – 323 с.
2. Вальденфельс Б. Повседневность как плавильный тигль рациональности [Электронный ресурс] / Б. Вальденфельс. – Режим доступа: http://sbiblio.com/archive/valdenfals_povsedn/biblio/.
3. Гидденс Э. Устроение общества: Очерк теории структуризации / Э. Гидденс. – М.: Академический Проект, 2005. – 528 с.
4. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология / Э. Гуссерль. – СПб.: Фонд Университет: Владимир Даль, 2004. – 398 с.
5. Золотухина–Аболина Е. В. Повседневность и другие миры опыта / Е. В. Золотухина–Аболина. – Ростов н/Д.: МарТ, 2003. – 192 с.
6. Карпенко І. В. Філософська рецепція повсякденності в просторі культури: автореф. дис. ... докт. філос. наук: 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури / І. В. Карпенко – Харків, 2007. – 37 с.
7. Касавин І. Т., Щавелев С. П. Анализ повседневности [Электронный ресурс] / И. Т. Касавин, С. П. Щавелев. – Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-1561.html>.
8. Тарабукина А. В. Фольклор и культура прицерковного круга: дисс. ... канд. филол. наук: 10.01.09 – фольклористика. – СПб., 2000 [Электронный ресурс] / А. В. Тарабукина. – Режим доступа: http://www.ruthenia.ru...Tarabukina/arina_tarabukina.html.
9. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т. М. Титаренко. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
10. Шюц А. Множественности реальностей // Социологическая теория: история, современность, перспективы / А. Шюц. – СПб.: Владимир Даль, 2007. – С.58–109.
11. Элбакян Е. Повседневность в мире религии, религия в мире повседневности [Электронный ресурс] / Е. Элбакян. – Режим доступа: <http://www.religiopolis.org/religiovedenie/5985-povsednevnost-religii-ili-religija-povsednevnost...>

References

1. Berher P., Lukman T. Sotsialnoe konstruirovaniye realnosti. Traktat po sotsiologii znaniya / P. Berher, T. Lukman. – M.: Medium, 1995. – 323 s.
2. Valdenfels B. Povsednevnost kak plavilnyu tihl ratsyonalnosti [Elektronnyy resurs] / B. Valdenfels. – Rezhim dostupa: http://sbiblio.com/archive/valdenfals_povsedn/biblio/.
3. Hiddens E. Ustroenie obshchestva: Ocherk teorii strukturatsii / E. Hiddens. – M.: Akademicheskii Proekt, 2005. – 528 s.
4. Husserl E. Krisis evropeyskikh nauk s transtsendentalnaia fenomenolohiya / E. Husserl. – SPb.: Fond Universitet: Vladimir Dal, 2004. – 398 s.
5. Zolotukhina–Abolina E. V. Povsednevnost i drugie myry opyta / E. V. Zolotukhina–Abolina. – Rostov n/D.: MarT, 2003. – 192 s.
6. Karpenko I. V. Filosofska retseptsiia povsiakdennosti v prostori kultury: avtoref. dys. ... dokt. filos. nauk: 09.00.04 – filosofska antropolohiia, filosofia kultury / I. V. Karpenko. – Kharkiv, 2007. – 37 s.
7. Kasavin I. T., Shchavalev S. P. Analiz povsednevnosti [Elektronnyy resurs] / I. T. Kasavin, S. P. Shchavalev. – Rezhim dostupa: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-1561.html>.
8. Tarabukina A. V. Folklor i kultura pritserkovnoho kruha: diss. ... kand. filol. nauk: 10.01.09 – folkloristika. – SPb., 2000 [Elektronnyy resurs] / A. Tarabukina. – Rezhim dostupa: http://www.ruthenia.ru...Tarabukina/arina_tarabukina.html.
9. Tytarenko T. M. Zhyttievyyi svit osobystosti: u mezhakh i za mezhamy budennosti / T. M. Tytarenko. – K.: Lybid, 2003. – 376 s.
10. Shiuts A. O mnozhestvennosti realnosti // Sotsiologicheskaya teoriya: istoriya, sovremennost, perspektivy / A. Shiuts. – SPb.: Vladimir Dal, 2007. – S.58–109.
11. Elbakian E. Povsednevnost v mire religii, relyhiya v mire povsednevnosti [Elektronnyy resurs] / E. Elbakian. – Rezhim dostupa: <http://www.religiopolis.org/religiovedenie/5985-povsednevnost-religii-ili-religija-povsednevnost>.

Borejko Y. G., candidate of historical sciences, Assistant Professor, Department of Religious Studies, Lesya Ukrainka Eastern European National University (Ukraine, Lutsk), borejko71@mail.ru

Everyday life in the structure of the life–world of the believer's personality

The article is devoted to the study of the social existence of the individual in subjectively significant world religious everyday life. In the context of the study everyday life as a component of life experience to find out the characteristics and main features of the religious everyday life. The structure of the life world is the totality of finite fields of meaning, where everyday reality is presented by backbone core thanks to its versatile nature and intersubjective character. Everyday life is a semantic universe, woven from a variety of everyday situations, expectations and habitual reactions, which is filled with the life process of individuals in the social space of being. An important feature of religious everyday life is intersubjectively, and important part and way of existence – communication. Granted to things and relations of believers values are the fabric of everyday religious reality. The subject of religious everyday life is presented as a separate religious identity and community, formed by religious individuals with same nature of everyday life.

Keywords: everyday life, life–world, the believer identity.

Borejko Y. G., кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры религиоведения, Восточноевропейский национальный университет им. Лесю Украинки (Украина, Луцк), borejko71@mail.ru

Повседневность в структуре жизненного мира верующего личности

Исследовано социальную экзистенцию личности в субъективно значимом мире религиозной повседневности. В контексте изучения повседневности как компонента жизненного опыта выясняются особенности и основные черты религиозной повседневности. Структура жизненного мира является совокупностью конечных сфер смысла, где повседневная реальность выступает системообразующим стержнем благодаря универсальной природе и интерсубъективному характеру. Повседневность является смысловым універсумом, сотканным из множества обычных ситуаций, привычных ожиданий и реакций, которыми наполнен жизненный процесс индивидов в социальном пространстве бытия. Важной чертой религиозной повседневности является ее интерсубъективность, а значимой составляющей и способом существования – коммуникация. Данные вещам и отношениям верующих людей значения составляют полотно религиозной будничной действительности. Субъектом религиозной повседневности выступает как отдельная верующая личность, так и сообщество, образующееся религиозными индивидами с одинаковой по характеру повседневностью.

Ключевые слова: повседневность, жизненный мир, верующая личность.
